

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ
ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ

**«Қишлоқ хўжалик машиналари, фойдаланиш ва таъмирлаш»
кафедраси**

**5630100-«Қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш» йўналиши
4-81 гуруҳ талабаси**

САМАТОВ БАҲОДИР МИНГЛИМАМАТОВИЧнинг

БИТИРУВ МАЛАКАВИЙ ИШИ

**Мавзу: «Денов тумани шароити учун мақбул ғалла ўриш
комбайнини танлаш ва ишларини ташкил этиш»**

Илмий рахбар, доцент

Алиқулов С.

Тошкент - 2013

Ғалла ўриш ишларини ташкил этиш усулларининг солиштира кўрсаткичлари

Т/р	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Ташкил этиш усуллари		
			Мавжуд шароитда	Таклиф этилади	Фарқи, ±
1	Жами ғалла экилган майдон	га	8306	8306	0
2	Даланинг юзаси:	%			
	Ш.ж.майдони: 10 га гача		81	81	0
	10 га дан ортиқ		19	19	0
3	Даланинг узунлиги:	%			
	Ш.ж.майдони: 300 м гача		86	86	0
	300 м дан ортиқ		14	14	0
4	Ўриб олинadиган майдон:	%	100	100	0
	Ш.ж. юқори унумли комбайнда		70	-	
	ўрта унумли комбайнда		30	100	
5	Ўриб олинadиган майдон:	га	8306	8306	0
	Ш.ж. юқори унумли комбайнда		5806	-	
	ўрта унумли комбайнда		2500	8306	
6	Ғалла комбайнлари сони:	дона	24	27	+3
	Ш.ж. юқори унумли		14		
	ўрта унумли		10	27	
7	Жами комбайнлар нархи	млн.сўм	7712	5400	-2312
8	Ўрим давомийлиги	кун	27	25	-2

1-чизма

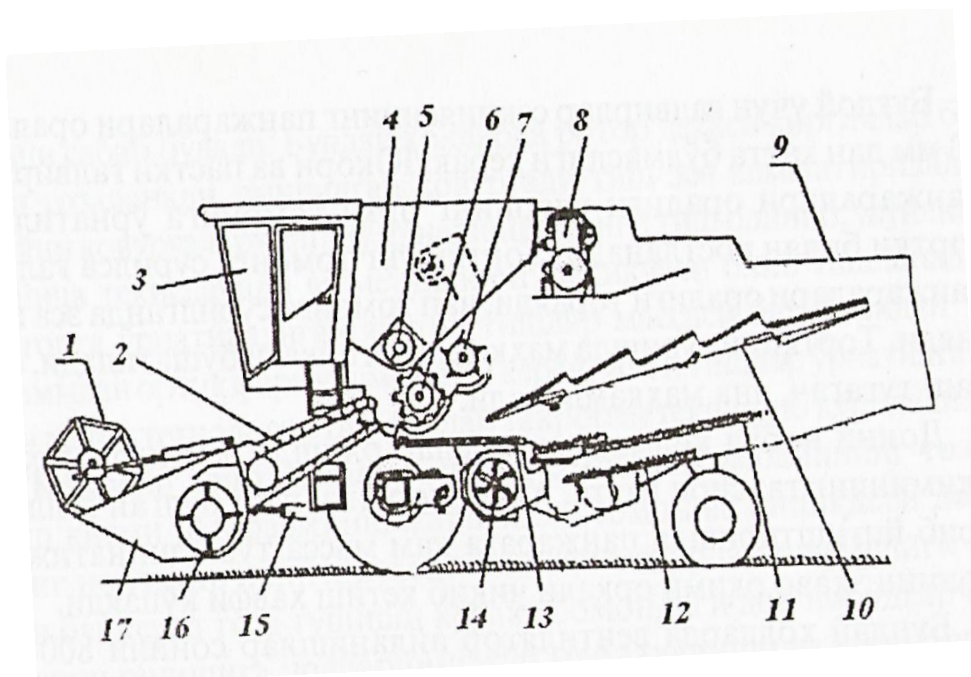
Комбайнларнинг асосий фойдаланиш кўрсаткичлари

T/р	Фирма-ларнинг номи	Комбайнлар тури ва русумлари	Қамраш кенглиги (Вм),м	Кинематик узунлиги (Lм), м	Мас-саси (Gм),кН	Конс-труктив кенглиги (dк),м	Нисбий қарши-лиги Km (кН/м)
1	Клаас	Доминатор-130	4,2	9,1	77,6	4.5	1,7-1,9
		Тукано-430	5,0	10,1	141,7	5.6	
2	Кейс	Кейс-2388	6,0	10,6	124,0	7.2	
		ТС-5060	5,0	9,86	100,0	6.2	

Комбайнларнинг далада ҳаракатланиш ва қайрилиш усуллари

Ҳаракатланиш усули		Қайрилиш усули	
НОМИ	чизмаси	НОМИ	чизмаси
Икки пайкалли ҳаракатланиш		Сиртмоқсиз тўғри чизикли бурилиш билан қайрилиш	

2-чизма

“Доминатор–130” комбайнининг тузилиши:

1-мотовило; 2-кия транспертер; 3-кабина; 4-бункер; 5-шнек; 6-янчиш аппарати; 7-қайтаргич; 8-двигател; 9- орқа фартук; 10-сомон силкитгич; 11-юқори ғалвир; 12-растки ғалвир; 13-дон ирғитгич; 14-вентилятор; 15-гидроцилиндр; 16-шнек; 17-ён тўсгич.

Янчгич барабани ва дека орасидаги тирқишни созлаш

Экинлар тури	Созлаш тортқисининг ҳолати	Дека тирқишининг кенглиги,мм	
		Олд қисми	Чиқиш қисми
Беда ва бошқа майда уруғли экинлар	1	11	2
Буғдой ва бошқа бошоқли дон экинлари	2	13	3
	3	15	4
Маккажўхори, кунгабоқар ва бошқа йирик уруғли экинлар	4	17	6
	5	19	8
	6	21	10
	7	23	12
	8	25	14
	9	28	16
	10	30	18

3-чизма

Комбайнда учрайдиган носозликлар ва уларни бартараф этиш усуллари

т/р	Носозликлар тури	Носозлик сабаблари	Бартараф этиш йўллари
1	Мотовило бошоқдаги донни тўкиши	Мотовилонинг тезлиги юқори	Айланиш тезлиги камайтирилади
2	Мотовило қирқилган бошоқ- ни ерга тўкиши	Мотовило ёки қирқиш аппарати юқори ўрнатилган	Мотовилони пастга тушириш ва қирқиш аппаратини пасайтириш
3	Поялар қирқилмай қолиши	Сегментлар ишдан чиққан, бармоқ тиғлари ўтмас бўлган	Ишдан чиққан сегмент- ларни алмаштириш, бармоқни текислаш
4	Поялар нотекис қирқилиши	Комбайнни ҳаракат тезлиги юқори, жаткани ҳолати бузилган	Ҳаракат тезлигини пасайтириш, жаткани созлаш
5	Жатка шнегини донли масса билан тиқилиши	Жатка билан шнек орасидаги тирқиш тор, ҳаракат тезлиги катта	Тирқишни кенгайтириш, ҳаракат тезлигини камайтириш
6	Янчиш барабани бошоқни тўлиқ янчмаслиги	Барабаннинг айланиш тезлиги паст ёки янчиш тирқиши катта	Барабанни айланиш тезлигини ошириш ёки тирқишни камайтириш
7	Янчиш барабани донга шикастетказиши	Барабаннинг тезлиги катта, комбайннинг юриш тезлиги паст	Барабан тезлигини пасайтириш, комбайн тезлигини ошириш
8	Янчиш барабани бошоқни тўлиқ янчмаслиги	Барабан тишлари ейилган	Ишдан чиққан тишларни алмаштириш
9	Донни узатувчи шнек ва элева- торни тикилиши	Муфтанинг пружинаси носоз, ўрилган массанинг намлиги катта	Муфтани созлаш, бегона ўтларни бартараф этиш ёки бошқа далага ўтиш
10	Бункердаги доннинг ифлос- ланиши юқори	Элаклардаги тирқишлар катта, вентиляторнинг айланиш тезлиги паст	Тирқишларни торай- тириш, вентилятор айла- ниш тезлигини ошириш

4-чизма

Техник-иқтисодий кўрсаткичлар

№	Кўрсаткич	Ўлчов бирлиги	Қиймати		
			мавжуд усулда	янги усулда	Фарқи ±
1	Ғалла комбайнлари сони:	дона	24	27	+3
	юқори унумли Кейс		14	-	
	ўрта унумли Доминатор -130		10	27	
2	Ғалла комбайнлари баҳоси:	млн.сўм	7712	5400	-2312
	- юқори унумли комбайнлар		5712	-	
	- ўрта унумли комбайнлар		2000	5400	
3	Ўриб олинadиган майдон	га	8306	8306	0
	- юқори унумли комбайнлар		5256	--	
	- ўрта унумли комбайнлар		3050	8306	
4	1 га тўғри келадиган техникаларнинг нархи	млн сўм/га	1.74	0.65	-1.09
	- юқори унумли комбайнлар		1.08	-	
	- ўрта унумли комбайнлар		0.66	0.65	
5	Нефть маҳсулотлари сарфи	литр	125134	114622	-10512
	- юқори унумли комбайнлар		83044		
	- ўрта унумли комбайнлар		42090	114622	
6	1 га тўғри келадиган меҳнат сарфи	киши- куни/га	1.47	0.88	-0.59

5-чизма